

Alle er vi annerledes!

Aktivisering, kunstneriske uttrykksformer
og opplevelser for alle
Et samarbeidsprosjekt mellom høgskole-
studenter fra lærer- og vernepleierstudiet
ved Høgskolen i Nord-Trøndelag

**Ellen Saur
Kai Lennert Johansen
Oddbjørn Johansen**

Alle er vi annerledes!

Aktivisering, kunstneriske uttrykksformer
og opplevelser for alle
Et samarbeidsprosjekt mellom høgskole-
studenter fra lærer- og vernepleierstudiet
ved Høgskolen i Nord-Trøndelag

Ellen Saur
Kai Lennert Johansen
Oddbjørn Johansen

Høgskolen i Nord-Trøndelag

Arbeidsnotat nr 207

Avdeling for helsefag

Avdeling for sykepleier-, ingeniør- og lærerutdanning

ISBN 82-7456-476-6

ISSN 0808-1468

Steinkjer 2006

<i>Innledning</i>	3
<i>Prosjektets idé og fremvekst</i>	6
Teoretisk forankring	7
Pedagogisk forankring	7
Den didaktiske relasjonsmodellen.....	7
Sosiokulturelt læringssyn	8
Faglig forankring	8
Kompetansetrekanten	8
Tverrfaglig samarbeid	9
Kultur og helse	10
Det musiske mennesket.....	11
Utvikling av de 100 språk	11
Musikk og helse	12
Funksjonshemming og brukervedvirkning	12
<i>Målsettingen for prosjektet</i>	14
Pedagogisk målsetting	14
Faglig målsetting	15
Koblingen inn mot vernepleiens ramme- og fagplan	16
Koblingen inn mot musikkstudiet ved HiNT	16
Koblingen inn mot kroppsøvingsstudiet ved HiNT (studieåret 2004-05).....	17
<i>Finansiering</i>	18
<i>Evaluerings av de enkelte delene i prosjektet</i>	19
Vurdering av prosjektet i forhold til de pedagogiske og faglige målsettingene	19
Pedagogisk målsetting.....	19
Faglig målsetting	23
<i>Prosjektgruppas videre anbefalinger med konsekvenser pedagogisk, faglig og økonomisk</i>	26
<i>Litteratur</i>	28
VEDLEGG 1	29
Beskrivelse av prosjektets oppbygning og de ulike delene	29
Organisering	29
VEDLEGG 2 (2005/2006)	33
Oppgavetekst på studiekravet	33

Innledning

Målsettingen med dette prosjektet har i hovedsak vært to-delt. Vi har hatt et mål om å finne nye samarbeidspartnere i tilgrensende fagfelt som kunne være med på å utvide våre perspektiv og gi et enda bedre studietilbud, gjennom å samarbeide på tvers av avdelinger i samme organisasjon. Ideen er blitt utviklet i løpet av noen samtaler og refleksjoner om mulighetens arena og ønsket om å gi studenter på tvers av studieretninger mulighet til å oppdage og å gi noe samtidig.

Det har vært morsomme dialoger og også fint å oppleve at det går an å tenke seg til muligheten for at et samarbeid på det helt praktiske og konkrete plan er mulig, selv med 12 miles avstand og til dels tre ulike utgangspunkt for prosjektet.

Det andre og mest sentrale målet har vært å bidra til utvikling innenfor et fagområde. I denne sammenhengen har det vært et ønske om å sette større fokus på kultur som en viktig arena også for mennesker med funksjonshemming. Dette prosjektet har rettet seg mot praksisarenaer hvor studentene fortrinnsvis har møtt mennesker med utviklingshemming.

Vårt ønske og målsetning har vært å sette studentene i en situasjon hvor det å dele hverandres kunnskapsferfaring ikke bare vil gi oss innsikt i de andres fagområder, men at ved å dele skaper en også en helt ny kunnskap som er mer enn summen av delene.

Dette dokumentet er en beskrivelse av prosjektet som gjenspeiler en prosess fra planlegging og gjennomføring til evaluering. Prosjektet har vært lærerinitiert, men helt fra den spede begynnelse har studentene vært hovedaktørene. Evalueringen baserer seg på både studenter og læreres opplevelser i løpet av denne perioden som har strukket seg fra mai 2004 til våren 2005 for den første gjennomføringen, og tilsvarende periode studieåret 2005/2006 for andre gjennomføring. Lærerne har delt erfaringer underveis, og vi har fått tatt del i studentenes erfaringer gjennom samtaler, felles opplevelser og den skriftlige dokumentasjonen studentene har levert underveis, og som har hatt fokus både på individuell- og gruppebasert prosess ved siden av produktet eller opplevelsen de sammen skulle gi noen mennesker der ute i verden.

Kort beskrivelse av prosjektet

Dette prosjektet har i korthet gått ut på følgende:

Studieåret 2004/2005

1) Lærerstudenter fra musikk- og kroppsøvingsseksjonene har besøkt studiestedet i Namsos og fått presentert vernepleierstudiet, samt vært på besøk på en av vernepleierstudentenes praksisplass.

2) Vernepleierstudentene besøkte studiestedet Levanger hvor de fikk 2 opplevelsedager der studentene fra musikk- og kroppsøvingsseksjonene tilrettela for ulike aktiviteter som vernepleierstudentene deltok i. Mellom disse to dagene overnattet alle studentene på Skallstuggu, hvor i hovedsak studentene la til rette for sosiale aktiviteter slik at de skulle bli bedre kjent med hverandre.

3) Det ble satt sammen grupper av studenter hvor studenter fra musikk- eller kroppsøvingsseksjonen ble koblet sammen med vernepleierstudenter, og hvor gruppene sammen fikk ansvar for å tilrettelegge for en opplevelse for en eller flere brukere som vernepleierstudentene kom i kontakt med i sin praksisperiode.

De som har deltatt i prosjektet er:

Musikkstudentene som går på årsstudiet/bachelorstudiet og som fra før har tatt Mu 1 som en del av sin allmennlærerutdanning.

Kroppsøvingsstudenter som er i tilsvarende situasjon.

1. års-studentene ved vernepleierutdanninga

Studieåret 2005/2006

Ved andre års gjennomføring var det vernepleierutdanningen og musikkseksjonen som videreførte samarbeidet. Kroppsøvingsseksjonen trakk seg ut av samarbeidet på grunn av vansker med å samkjøre dette prosjektet med annen praksis og studieopplegget forøvrig.

Ellers var intensjonene å gjennomføre et opplegg tilsvarende året før, men med noen små endringer: Overnattingsturen til Skallstuggu falt ut, og oppholdet på Levanger ble redusert fra to til en dag ettersom det bare var musikkstudentene som skulle presentere seg og sitt studium. Opplegget deres baserte seg i stor grad på å involvere vernepleierstudentene i ulike

musikalske aktiviteter, som sang, samspill og dans/bevegelse, i tillegg til å presentere selve musikkstudiet.

I realiteten ble opplegget noe mer endret ettersom man opplevde at det ble få musikkstudenter i forhold til vernepleierstudenter. Dermed fikk ikke alle vernepleierstudentene musikkstudenter å samarbeide med, noe som resulterte i at det i gjennomføringen av del 3 bare ble 13 av 30 vernepleierstudenter (delt på 4 grupper) som fikk samarbeide med musikkstudenter. De resterende i vernepleierkullet planla, gjennomførte og evaluerte opplevelser individuelt, men med mulighet for å samarbeide med andre vernepleierstudenter. Disse fikk tilbud om veiledning.

Bakgrunn for prosjektet

I innledningen påpekte vi at ideen til dette prosjektet har sitt utspring i et behov vi har hatt for å utvikle våre fagfelt og studietilbud i samarbeid med andre fagområder enn det som direkte er hver enkelts fagfelt. At vi søkte mot andre i samme organisasjon, men på tvers av avdelinger og geografi, har også sammenheng med de strategiske føringer HiNT har i sin strategiske plan.

Strategiplanen for høgskolen i Nord-Trøndelag gir noen føringer for hvilke områder som skal prioriteres når det gjelder videreutvikling av Høgskolen som læringsarena. I dette prosjektet har vi prøvd å ivareta noen av disse. Høgskolen har som målsetting å framstå som en enhet, der den kunnskapen og de erfaringer som skolen samlet har, skal utnyttes på en mest mulig effektiv måte. I strategiplanen for HiNT står det at vi skal:

Utvikle organisasjonskulturen basert på kollegialitet, åpenhet og serviceorientering. Arbeidet med å utvikle én HiNT-kultur skal fortsette.

(Strategisk plan for HiNT 2004-2007 s 11)

Strategiplanen sier også noe om hvilke områder som prioriteres:

Arbeidet med sterkere samhandling mellom fagmiljø (helsefag, ledelsesmiljøet, pedagogiske fag) skal videreføres.

(Strategisk plan for HiNT 2004-2007 s 11)

Strategiplanen legger videre også føringer for at studentene skal trekkes mer aktivt med i utviklingen av studiene:

HiNT skal videreutvikle modeller for studentmedvirkning og samhandling mellom student og skole. Prosessuelle evalueringsmetoder skal videreutvikles.

(Strategisk plan for HiNT 2004-2007 s 9)

Det ”store” spørsmålet er hvordan en skal nå disse målene som strategiplanen legger opp til. Strategiplanen er ikke ment som et dokument til lesning, men som et dokument som skal virke ansporende på å videreutvikle HiNT som høgskole. Vi tror at Vernepleierutdanningen ved avdelingen for Helsefag i Namsos, Kroppsøvingssesksjonen og Musikkseksjonen ved Avdeling for ingeniør-, sykepleie- og lærerutdanning i Levanger har gjort et viktig steg i riktig retning for å nå de målsettingene som vi har tatt ut fra strategisk plan for HiNT via dette prosjektet vi beskriver her.

Prosjektets idé og fremvekst

Vi har allerede sagt noe om hvordan ideen til dette prosjektet har vokt fram, men vi skal likevel konkretisere dette noe. Tilretteleggerne ved vernepleierutdanninga har hatt ambisjoner om å styrke den delen av utdanninga som i rammeplanen går under betegnelsen ”Velferdsfag”. Velferdsfaget skal være med på å utvikle en del av vernepleierens handlingsberedskap i forhold til å kunne tilrettelegge for aktivitet opplevelse m.m hos brukeren. I rammeplan står det:

Delmenet 4c Velferdsarbeid 12 stp

Delemnet skal gi kompetanse for å tilrettelegge fritids- og kulturaktiviteter og trivselsfremmende tiltak. Utvikling av kompetanse for å arbeide med personlig utfoldelse, individuell ressursutvikling og oppøvelse av sosiale ferdigheter inngår.

Praktisk vil dette bety at studenten skal tilegne seg kunnskap om og forstå uttrykksformer som vektlegger fantasi og skapende virksomhet, og kunne tilrettelegge for ulike kulturaktiviteter for funksjonshemmede. Emnet skal bevisstgjøre studentens egne ressurser i aktivitetssammenheng, og utvikle forståelse for egen rolle i relasjonen. Studenten skal utvikle forståelse for at bruk av aktiviteter/aktivisering skal forankres i faglig forståelse av den funksjonshemmedes totale livssituasjon.

Innholdet i dette delemnet kan ha fokus på områder som:

- drama/bevegelse/musikk
- kultur og friluftsliv
- tilrettelegging av trivselsfremmende tiltak
- individuell ressursutvikling
- sosial deltakelse

Her kan også nevnes at Kai Lennert Johansen fra musikkseksjonen hvert av årene har hatt to kursdager *i og med* musikk med vernepleiestudentene.

Ved avdelinga i Levanger finnes nettopp den faglige kompetansen som kan være med på å gi vernepleierutdanninga et løft på dette området. Men på hvilken måte kan vernepleierutdanninga være en interessant samarbeidspartner for ulike fagseksjoner ved lærerutdanninga?

Et utgangspunkt for musikk- og kroppsøvingseksjonen var å gi studentene på årsstudiet et annet praksisinnhold enn det de har hatt gjennom sine tre første studieår, der de har hatt praksis på ulike trinn i grunnskolen. Og her så vi at vernepleierutdanningas varierte praksisfelt kunne være et kjærkomment bidrag til å kunne gi studentene innblikk i et nytt, utkjent og langt mer variert felt. Det ble derfor ganske fort klart at vi gjennom et samarbeid kan være med på å gi hverandre verdifulle bidrag i arbeidet med å utvikle de respektive fagtilbudene.

Teoretisk forankring

Vi startet prosessen med å tenke helt konkret: Er dette praktisk mulig å gjennomføre? Kan studentene tilknyttet 3 ulike program, fysisk ha mulighet for å samkjøre sine opplegg slik at vi faktisk kan gjennomføre dette? Etter de første sonderingsmøtene ble det raskt klart at et samarbeid mellom Namsos og Levanger skulle vi klare å stable på beina. Og selv om vi ikke spesifikt diskuterte det teoretiske grunnlaget hver enkelt bygde på, ble det nok allerede i denne første forhandlingsperioden klart at selv om vi representerte ulike fagområder, hadde vi en felles grunnforståelse både når det gjelder pedagogiske og faglige innfallsvinkler, og et ønske om å imøtekomme hverandres ulike behov.

Pedagogisk forankring

Den felles teoretiske forankringen kan beskrives ut fra en kombinasjon av Greta Marie Skaus tanker om at utvikling av samlet profesjonell kompetanse er en prosess hvor ulike komponenter integreres og et sosiokulturelt lærings- og kunnskapssyn.

Den didaktiske relasjonsmodellen

Lærerstudentene har trening i å bruke den didaktiske relasjonsmodellen som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning. De didaktiske kategoriene her er mål, innhold, metode, vurdering, rammefaktorer og elev- og lærerforutsetninger. Det var derfor naturlig for dem å legge denne til grunn i sitt arbeide, og med særlig fokus på elev- og lærerforutsetninger, i tillegg til det de har lært om læringsteori. Dette er også et

arbeidsredskap som introduseres for vernepleierstudentene 1. studieår, slik at gjenkjenning på tvers av studiene skulle være mulig.

Sosiokulturelt læringssyn

Det er vel ikke slikt at vi som tilretteleggere er opptatt av å bekjenne oss til ”den rette lære”. Men slik vi ser det kan vi nok si at vi kjenner oss igjen i det som beskrives som et sosiokulturelt læringssyn (Dysthe 2001). Vi har tro på at den type kunnskap som dette prosjektet skal generere; nemlig utvikle studentenes kunnskaper og ferdigheter som skal gjøre dem bedre i stand til å tilrettelegge for kulturelle opplevelser for funksjonshemmede, best gjøres i et samarbeid mellom flere hvor kunnskapen situeres i et praksisfellesskap. Dette praksisfellesskapet er både det fellesskapet studentene har møtt når de møter hverandre på hverandres ulike skolearenaer, men også i møtet med praksisfeltet hvor de skal treffe mennesker med funksjonshemminger. Denne typen gruppebasert læring på tvers av studieretninger mener vi har stor verdi ut fra tanken om at studentene kan ulike ting og har ulike ferdigheter som alle utfyller helhetsforståelsen, og når kunnskapen er fordelt må læringen organiseres sosialt for at den skal kunne distribueres.

I tråd med et sosiokulturelt læringssyn legger vi også vekt på språkets betydning i læringsprosessen. Dette gjenspeiler seg i kravet til studentenes refleksjon og dokumentasjon av prosjektet. Vår språkoppfatning er bred, og det vil vi komme tilbake til under beskrivelsen av den faglige forankringen.

Faglig forankring

Kompetansetrekanten

Samlet profesjonell kompetanse innebærer slik vi ser det kompetanse både innenfor teori, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse, og det er ikke slik at disse tre komponentene kan skilles fra hverandre, men alltid mer eller mindre vil være integrerte i hverandre. I dette prosjektet vil studentene ha fokus på ulike elementer ut fra fagtilhørighet, og i tråd med den enkeltes individuelle mål for perioden vil også målene kunne være ulike for hver student innen samme studie.

Teoretisk kunnskap

Studentene har fått utdelt et kompendium som beskriver sentrale teoretiske elementer prosjektet består av. Dette er teori som omhandler didaktikk, brukervedvirkning, forståelsen

av funksjonshemming, funksjonshemming og kroppsøving og musikk som mulighet for opplevelse i arbeid med funksjonshemmede.

Yrkesspesifikke ferdigheter

Gjennom besøk hos de respektive studieretningene har studentene fått innblikk og ”innføring” i ferdigheter som er blitt utvekslet gjennom ”kursdagene” som studentene har tilrettelagt for hverandre. Studentene har også møttes i praksisfeltet hvor det har vært fokus på den praktiske gjennomføringen.

Personlig kompetanse

Å tilrettelegge for opplevelser hvor brukermedvirkning er sentralt stiller store krav til studentenes evne til å ”bruke seg selv” som redskap for å kunne oppnå god kommunikasjon med både medstudenter og de menneskene de skal samarbeide med ute i praksisfeltet. Gjennom prosjektperioden har studentene reflektert over denne prosessen i sin dokumentasjon av det de har arbeidet med i perioden.

Tverrfaglig samarbeid

De arenaene lærere og vernepleiere utøver sine profesjoner på, enten det er i skolesektoren eller andre områder, preges i stadig større grad av forventning om tverrfaglig samarbeid. Den tverrfaglige samhandlingen har ligget på flere nivå. Studentene har samhandlet med hverandre på tvers av studieretninger, de har samhandlet med brukerne, med hjelperne på praksisplassene, noen også med pårørende.

Skolen er ikke lengre en arena bare for pedagoger, og vernepleiere må regne med å samarbeide med mange profesjoner når de skal tilrettelegge for andre menneskers hverdagsliv. Selv om forventningene til at man skal kunne jobbe tverrfaglig til beste for brukerne er høye, så er ikke dette noe som nødvendigvis oppleves som enkelt å få til når behovet er der (Jakobsen 1993, Larsen 1997, Grue 2001). Dette prosjektet har også vært en øvelse i tverrfaglig og flerfaglig samarbeid. Studentene har både arbeidet ut fra at den enkelte profesjon har bidratt med ulike perspektiver og ulik kompetanse og ferdigheter, men de har også i et tverrfaglig perspektiv måttet forhandle seg fram til en felles forståelse av noen grunnprinsipper som arbeidet har skullet hvile på, slik som *hva forstår de samarbeidende partene med brukermedvirkning?*

Utdanningen handler ikke bare om å gi studentene et felles kunnskapsgrunnlag, men også om å få studentene til å utvikle et felles kunnskapsgrunnlag med basis i de erfaringene og utfordringene praksisfeltet gir dem. Målet er at studentene sammen skal utvikle en ny praksis og handlingskompetanse (Nygren, 2004). Det at studenter fra ulike lærings og praksisarenaer samarbeider rundt et felles prosjekt håper vi skal bidra til å flytte læring fra et individuelt fokus til et felles fokus der flere yrkesutøvere med ulik bakgrunn finner egne løsninger ut fra egne behov basert på den situasjonen de er i (Guldbransen 2005). Vi ønsker at den enkelte student skal øke sin bevissthet om hvordan arbeidserfaringer, personlig erfaring og utdanning sammen kan utgjøre et grunnlag for å etablere ny kunnskap og endre gamle handlingsmønstre. Med studentaktive læringsformer håper vi å bidra til at studentene sammen kan utvikle nye samhandlingsmønstre. Ved å tilrettelegge for dialog og utforskning med basis i tverrfaglige studiegrupper, etableres helt nye læringsarenaer. Lauvås og Lauvås (2004:171) poengterer at refleksjon over grunnlaget for egen kunnskap nettopp muliggjøres og nødvendiggjøres i tverrfaglig samarbeid.

Kultur og helse

Vi profesjonsutøvere kan gjøre mye for å legge til rette for opplevelser og aktiviteter, sikre brukerstyring og gjøre tilbudene mer tilgjengelige, men den enkelte må være aktiv medspiller i eget liv i den grad det er mulig. Åse Vigdis Festervoll sier i sin bok "Kultur og helse – I samspill for det gode liv" (2001), at

"Vi vet at kultursektorens småforbrukere er helsevesenets storforbrukere. Vi vet også at vi aldri har hatt så mange tilbud og aktiviteter å velge mellom som nå – likevel er det kanskje flere ensomme mennesker i dag enn tidligere" (Festervoll 2001:31).

Hun stiller videre spørsmålene

"Hva er det vi gjør med samfunnet vårt som gjør oss syke, ensomme og utilfredse?"

og

"Hva kan vi gjøre med samfunnet vårt som sikrer at alle får ta del i sosiale og kulturelle fellesskap?" (ibid).

Det er nok ikke slik at kultur kan erstatte alle andre faglige innfallsvinkler. Kultur alene er ikke nok. Men kultur er én innfallsvinkel i helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeid. Vi kjenner til at friluftsliv, fysisk aktivitet, musikk, dans og teater blir brukt som terapi og behandling, og ikke minst som kontaktskapende og sosialt utvidende aktiviteter.

Som helse- og sosialarbeidere kommer vi ikke utenom at også vi er deltakere i et kulturfellesskap, og kunnskaper og erfaringer herfra gir oss andre og utfyllende innfallsvinkler i arbeidet vårt i tillegg til de mer tradisjonelle. Kunst og kultur er kommunikasjon i bred forstand, og gir oss ofte mulighet for å nå medmennesker som vi kanskje har vanskelig for å oppnå kontakt med på mer tradisjonelt vis.

Men også når vi tilrettelegger for aktivitet for andre mennesker er det flere typer problemstillinger vi møter på. Dette er problemstillinger vi må opparbeide en beredskap for å kunne løse på best mulig måte. Denne beredskapen skaffer vi oss gjennom allsidig trening i samhandling og refleksjon sammen med andre. Prosjektet "Alle er vi annerledes" er ment å skulle kunne gi en trening i å kommunisere gjennom alternative kanaler. Her skal studentene få trening i samhandling gjennom bruk av kulturelle virkemidler som kommunikasjonsmedium, og det er et håp om at dette er en arbeidsform som gir rom for den enkelte student til å "spille på flere strenger".

Det musiske mennesket

Jon Roar Bjørkvold skriver og snakker entusiastisk om "det musiske mennesket" og Audun Myskja om "den musiske medisin" (Bjørkvold 1998, Myskja 1999). Og kanskje kan vi tilslutte oss det Bjørkvold beskriver som *narrativ pedagogikk med musiske nøkler*. Og som Bjørkvold sier, den musiske innfallsvinkelen kan være så mangt; det kan være musikk, teater, friluftsliv eller å mekke på en motorsykkel, men det er et sted hvor "Fortellinger møtes - analogt - og genererer gjensidig bevegelse og mening" og med "glede" som grunnfølelse og energilader. Det har også vært vårt anliggende i dette prosjektet å gi rom for at studentene også ser verdien i det som et utvidet kulturbegrep representerer i livene til oss alle sammen, også de som har behov for tilrettelegging av sitt hverdagsliv.

Utvikling av de 100 språk

Vi har valgt å ha et romslig forhold til begrepet språk. Vårt fokus er et utvidet kommunikasjonsbegrep, hvor vi ikke først og fremst er opptatt at det formelle språkets kommunikasjonsmuligheter og begrensninger, men heller være opptatt av å finne ulike veier for å oppnå god kontakt. De menneskene studentene har møtt i praksisfeltet har hatt meget ulike kommunikative forutsetninger. Det har vært mennesker som i ulik grad har vært funksjonshemmet og som ellers selvfølgelig har hatt forskjellige forutsetninger. Også studenter og lærere har stilt med ulike kommunikative ferdigheter som har vært med på å legge premisser for hvordan kommunikasjonen har kunnet foregå. Mange av de

funksjonshemmede har hatt begrensninger i å kommunisere gjennom verbalspråk, og da blir det å finne alternative måter å være sammen på særdeles viktig. Forsatt inspireres vi av de italienske barnehagene i Reggio Emilia som gjennom sitt fokus på å gi barn muligheter for å utvikle et allsidig repertoar for å bearbeide og meddele sine opplevelser, har gitt oss uttallige eksempler på hvordan dette kan gjøres. Og slik kan vi også tenke i møte med andre grupper mennesker. I Italia har man vært opptatt av å gi en motvekt til den kommersialiserte informasjonsflommen, det er nok aktuelt for oss også, men i dette prosjektet er det kanskje et poeng å i like så stor grad å skape noen fellesrom for opplevelse gjennom å gjøre oss selv oppmerksomme på alle de mulige kommunikasjonskanaler som finnes, men som vi har så lett for å glemme i en hverdag som fort preges av rutiner. For som Åse Vigdis Festervoll sier: ”Vi vet at kultursektorens småforbrukere er helsevesenets storforbrukere”. Mange av de som studentene møter i praksis blir ganske enkelt snytt for de kulturelle opplevelser som så mange av oss tar for gitt.

Musikk og helse

Lege og musikkterapeut Audun Myskja har på mange måter – gjennom sin litterære produksjon og sine mange foredrag – vært med på å sette søkelyset på musikkens rolle i et helseperspektiv. Hans bok ”Den musiske medisin” fra 1999 har i så henseende på mange måter vært banebrytende. Hans ”Metodebok : systematisk bruk av sang og musikk for ansatte i eldreomsorgen” fra 2005 gir en rekke retningslinjer i musikalsk arbeid med vekt på aktive metoder, også med tanke på arbeid med mennesker med ulike funksjonshemminger. Han hevder her eksempelvis at bruk av rytmegrupper ikke bare gir økt sosial integrering og musikkglede, men også fysisk trening, økt muskulær utholdenhet og bedre koordinasjon. Han peker også på at sang terapeutisk sett både kan stimulere hukommelse, gi økt velvære, trygghet og samhørighet, og slik gi tilgang til egne ressurser. Denne boka har blant annet vært et godt hjelpemiddel for musikkstudentene i deres planleggingsarbeid, og vil også kunne være det for vernepleierne i deres arbeid siden mange av ideene ikke krever spesielt mye musikkkompetanse.

Funksjonshemming og brukervedvirkning

Sosialpedagogisk virksomhet har skiftet fokus opp gjennom årene. Fra å være tilrettelegging for læring av spesifikke ferdigheter, har fokuset endret seg mot å se på hva som skal til for å bedre den enkeltes livskvalitet, og derigjennom større fokus på det relasjonelle i samhandlingen mellom den funksjonshemmede og menneskene i omgivelsene. Men også i selve definisjonen av funksjonshemming har fokuset endret seg fra en bio-medisinsk

definisjon som har sett på funksjonshemming som noe karakteristisk ved individet, til å legge vekt på å se på funksjonshemming som gapet mellom individets forutsetninger og samfunnets krav. Altså fra en individuell til en sosial modell. Dette virker jo både fornuftig og rimelig. Men så enkelt er det ikke. For i det daglige møter vi ofte på mennesker eller institusjoner som forholder seg til funksjonshemming som om det er et særtrekk ved individet, og ikke forholder seg til at det å være f.eks. rullestolbruker er funksjonshemmende dersom det er en trapp til 2. etg, men ikke nødvendigvis dersom det er heis.

Rettigheter og ressurser fordeles oftest ut fra grad av funksjonshemming du måtte ha, og er ikke opptatt av om funksjonshemmingen er relativ (dvs. ikke lik for alle mennesker og i alle situasjoner). Man spør ikke hvordan samfunnet legger til rette for deg og hvor gapet er når du skal søke ytelse fra trygdekontoret, men spør om hvorvidt du er blind eller ikke. Og problematikken slutter ikke her. For det å ha et sosialt – relasjonelt syn på funksjonshemming, oppleves av en del funksjonshemmede som frustrerende og som en neglisjering av de faktiske forhold som at det å bli lam eller å ha en utviklingshemming, faktisk er en del av dem selv, og at det å fokusere på samfunnsskapte barrierer fratrukker den enkelte mulighet for sorg og frustrasjon over å ”være annerledes” (Grue 2004:123).

Som så ofte ellers finnes det ikke et enten – eller, men vi må forholde oss til både – og. Funksjonshemming har individuelle karakteristika, men det er i relasjonene, samhandlingen og nedbyggingen av samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer at potensialet for utvikling er størst. Og som hjelpere må vi gå inn med respekt og ydmykhet i et samarbeid med de menneskene vi skal jobbe sammen med. Vi skal være med å tilrettelegge for hverdagsliv, et hverdagsliv som også skal ha mulighet for å romme en kulturell dimensjon.

Det er alltid lurt å spørre seg selv når man skal være med å tilrettelegge for andres liv; hvordan vil jeg ha det? Hva er det som er viktig for meg? Hvordan vil jeg bli møtt av andre? For dersom noen skulle bidra med å gi meg en meningsfylt fritid eller hverdag, hvilke krav og ønsker ville jeg ha da?

Om mennesker er utviklingshemmede eller ikke, er nok mange behov ganske så allmenngyldige – og ”alle er vi annerledes”. Og noen av de behovene vi alle har er behovene for å bli sett, ha trygghet og kontroll over våre liv. Dette er behov som kan være med å dekkes av muligheten for selvbestemmelse eller i det minste medbestemmelse. Brukermedvirkning er et hyppig anvendt begrep innen helse- og sosialfagsektoren. Prinsippet om brukermedvirkning har vært fremsatt som et bærende prinsipp for en samlet helse- og sosialsektor siden 1992, og

begrunnes her med henvisning til demokratiske prinsipper, eller som en demokratisk rettighet og som et redskap for bedre kvalitet og effektivitet (Hofseth 2000).

Dette vil si at vi har krav på å være med å ha medvirkning på de avgjørelser som angår oss selv. Brukermedvirkning kan opptre både på et organisatorisk plan, men også være et grunnleggende prinsipp i det daglige arbeidet mellom hjelper og bruker. I gjennomføringen av dette prosjektet har det vært viktig at studentene har tatt utgangspunkt i hva de mestret og kunne bidra med ut fra egne ferdigheter, men like viktig er hva de menneskene de skulle bistå hadde av ønsker og at de forble hovedaktørene i sine egne liv.

Dersom en skal lykkes med å ivareta prinsippet om brukermedvirkning gjennom en slik prosess må man ha en bevissthet om dette tidlig i planprosessen. Det må være mer en holdning til arbeidet, enn at det skal opptre som en spesiell tilnærming. Ellers kan brukermedvirkning ende opp med å bli et ”terapeutisk tricks” som resulterer i et ”skinn-demokrati”, hvor man som tilrettelegger får ”den andre” til å tro at han/hun har medbestemmelse for at hjelperen lettere skal få gjennom det hun/han ønsker.

...Blant annet var det snakk om å ha med en bruker som sitter i rullestol og som ikke har språk. Lærerstudentene var i tvil om hvilket utbytte denne personen ville hatt av å være med på et opplegg med sang, dans og musikk. Vernepleierne så helt annerledes på denne saken og kom med innspill på det motsatte. De fokuserte heller på den enorme opplevelsen denne personen ville ha av å være med i en gruppe som synger, danser og har det artig sammen. De så altså på viktigheten av å delta og det å være en del av en gruppe. I denne diskusjonen merket vi klart at vi har ulike måter å tenke på, og at vi utfyller hverandre.

Rapport fra en studentgruppe i musikk.

Målsettingen for prosjektet

Vi kan si at vår målsetting for prosjektet er todelt; vi har hatt ambisjoner om å gjøre et utviklingsarbeid som både har hatt som mål å utvikle det pedagogiske tilbudet gjennom å prøve nye læringsmetoder, samtidig som dette skulle gi nye faglige gevinster.

Pedagogisk målsetting

En hovedutfordring i alle profesjonsstudier er å knytte sammen teori og praksis til et meningsfullt hele. For profesjonsstudier som vi representerer er det viktig å legge til rette for et studium som ikke handler om enten teori eller praksis, enten skole eller praksisperioder,

men erkjenne at vi lærer ulikt i de ulike kontekstene. Derfor er det viktig at vi som lærere tilrettelegger studiesammenheng slik at studentene kan knytte teorien til praktiske situasjoner, eller at praktiske situasjoner lettere forstås gjennom kobling til teori.

Et mål for tilretteleggingen av undervisningen er å få *økt studentaktivitet*. Dette innebærer ikke at lærerrollen blir mindre aktiv, men at den får en annen form. Det er nødvendigvis ingen sammenheng mellom at mindre læreraktivitet fører til mer studentaktivitet. Vår erfaring viser at økt læreraktivitet fører til økt studentaktivitet. Men dette innebærer aktivitet fra lærerens side på andre områder enn rene forelesninger.

Å benytte de erfaringene, kompetansen og ferdighetene studentene har eller utvikler i løpet av studietiden er viktig. Å arrangere undervisningen og prosjektet på en slik måte at studentene får møteplasser for utveksling av ferdigheter, erfaringer og kompetanse har derfor vært et sentralt mål. Det at mennesker som er i samme utviklingsprosess deler sine ulike erfaringer, vil føre til en utvidet forståelse for den enkelte på det området hun fordyper seg i. Denne delingen av erfaring, ferdigheter og kunnskaper vil være med på utvikle det en kaller distribuert intelligens. Dette innebærer at en students erfaringer med et tema eller emne blir koblet sammen med en annen student sine erfaringer, som gjør at studenten belyser temaet på en bredere basis. For våre ulike studentgrupper har dette ført til nyere erkjennelser.

Det var på mange måter en utfordring for lærerstudentene å lage opplegg for en gruppe brukere med forskjellige typer funksjonshemninger. Lærerstudentene er vant til å tenke tilpasning, men det var uvant å tenke tilpasning i forhold til en gruppe mennesker med ulike fysiske og psykiske funksjonshemninger.

Rapport fra en studentgruppe i musikk

Faglig målsetting

Allmennlærerstudenter og vernepleierstudenter har mye å tilføre hverandre. Hovedmålsettingen med dette prosjektet er at lærerstudentene skal få et innblikk i funksjonshemmedes hverdag og få kjennskap til en av yrkesgruppene som arbeider med å tilrettelegge hverdagen for denne gruppen. Dette både med tanke på at det er stor sannsynlighet for at de fleste av de kommende lærerne vil få elever med ulike former for utviklingshemming når de kommer i arbeid. Å lage tilpasset opplæring er en del av en lærers oppgaver. Dessuten vil kanskje flere bli utfordret på å arbeide med grupper med funksjonshemmede utenom skoleverket. Skolen også har blitt en aktuell yrkesarena for vernepleiere

Vernepleierstudentene skal hente ut erfaringer lærerstudentene har i å tilrettelegge for aktivitet innenfor kroppsøving og musikk. Målet er ikke at brukerne skal trenes eller behandles, men at brukerne via sine ønsker skal kunne få en opplevelse innen en av disse to fag- eller kulturområder.

Koblingen inn mot vernepleiens ramme- og fagplan

I heftet *Socialpædagogik og socialpædagogisk praksis i Norden* utgitt av Nordisk forum for sosialpædagoger står det om dagens situasjon for spesialpedagogisk arbeid (vernepleiefaglig):

”Det er ikke længere indlysende, hvad man skal arbejde hen imod. Det bliver derfor i relationen, det socialpædagogiske arbejde må finde sin begrundelse, - defineret som det sted, hvor bruger og socialpædagog bliver til - ikke mindst for hinanden. I dette møde bliver etikken et væsentlig felt. Diskussionen kommer at dreje sig om den gode samhandling og den gode relation ” (Norsk forum for sosialpædagoger 2001).

Dersom de gode møtene og den gode samhandlingen skal være basis for det vernepleiefaglige arbeidet må dette også ligge som en basis for utdanningsløpet, og ikke opptre som innspill knyttet til enkelte arbeidskrav eller perioder. Det bør etableres en tenkemåte allerede i starten av studiet som fokuserer på de gode møtene og etablering av de gode relasjonene. Vernepleierstudiet forsøker å gjøre dette gjennom organisering i studentgrupper og med fokus på samhandling og etisk refleksjon allerede i starten av studiet, også på tvers av utdanningene på avdelingen. Derfor er det viktig at dette følges opp også i studentenes første praksis. Det første møtet med praksisfeltet som vernepleierstudenten har, har som tittel *”Psykisk utviklingshemming; livsverden og hverdag”*. Dette harmonerer godt med situasjonen slik Nordisk forum for sosialpædagoger beskriver arbeidsområdene for denne yrkesgruppen; det er tilrettelegging av hverdagsliv for brukere på deres egne premisser som er utgangspunktet, og et av hovedmålene for praksis P 1 er: *”Kunne gjøre rede for rådende arbeidsmåter med mennesker med psykisk utviklingshemming på ulike funksjonsnivå og trene på slikt arbeid.”* Gjennom dette prosjektet kan studentene få fokus på at livet for den enkelte bruker består i mer enn utvikling og læring, men at grunnpremissen også for disse elementene er det gode møtet og har grunnlag i samhandling med andre.

Koblingen inn mot musikkstudiet ved HiNT

Musikk er først og fremst et kunsthøgskolefag, men også et kulturfag og et handverksfag. Musikkstudentene skal gjennom sitt musikkstudium tilegne seg faglig og didaktisk

kompetanse for å arbeide med musikk i grunnskole, kulturskole, barnehage og det frivillige kulturliv. De skal blant annet få kunnskap om den musikalske kulturarven, om musikk som samfunnsfenomen og som pedagogisk redskap i ulike sammenhenger.

I forhold til lærerutdanningen som helhet vil samarbeid med ulike praksisinstitusjoner gi grunnlag for en helhetlig lærerkompetanse. De skal kunne analysere teorier, erfaringer og innsikter på tvers av fag og læringsarenaer. Teamarbeid er et stikkord i dette arbeidet.

Musikkseksjonen har de senere år gjennom flere prosjekter hatt fokus på sammenhengene mellom musikkformidling og barn og unges oppvekstmiljø, og på musikkens ulike funksjoner. I dette arbeidet – som i hovedsak har vært knyttet til et samarbeid med Verdal kommune – har grupper av studenter (musikk og kroppsøving) hatt en del av sitt studium knyttet til å bruke ulike sider av musikkfaget til å tilrettelegge et positivt oppvekstmiljø utenom skoletid i Vinne skolekrets.

Musikkseksjonen jobber med et pilotprosjekt som er en videreføring av disse første prosjektene. I denne sammenheng er det naturlig å trekke fram noen av hovedmålsettingene i dette pilotprosjektet:

- Utvikle metoder og handlingskompetanse for å møte utfordringer innen ulike oppvekstmiljø
- Utvikle tilpassa kulturaktiviteter innenfor fagområdene musikk og kroppsøving.

Musikkseksjonen har også vært knyttet til studietilbudet ”Kultur og helse” ved HiNT.

Musikkseksjonen har sett på et samarbeid med vernepleierutdanninga ved HiNT som en ny mulighet for å skaffe faglærere og studenter flere erfaringer og innfallsvinkler i fagfeltet musikk, kultur, helse og miljø.

Koblingen inn mot kroppsøvingstudiet ved HiNT (studieåret 2004-05)

Kroppsøving er et fag hvor glede over fysisk aktivitet er det bærende element. Gjennom studiet skal studentene tilegne seg faglig og didaktisk kompetanse for å arbeide med fysisk aktivitet i skole og i den frivillige idretten.

Kroppsøvingsseksjonen har i de senere år hatt flere prosjekter hvor fokus er satt på sammenhengene mellom fysisk aktivitet og barn og unges oppvekstmiljø:

Samarbeid med musikkseksjonen og Verdal kommune (Oppvekstmiljøet i Vinne skolekrets), Samarbeid med funksjonshemmede barn på Skogn (foreldreinitiert, drevet av Skogn idrettslag). Samarbeidet med vernepleierutdanninga har tilført en ny dimensjon til dette.

Kroppsøving har også gjennom en årrekke hatt praksis knyttet til Valnesfjord Helsesportsenter, en spesialinstitusjon innen fysikalsk medisin og rehabilitering.

Finansiering

Å prøve ut nye pedagogiske metoder og organisasjonsformer vil utgjøre kostnader. Dette gjelder for vår del både i gjennomføringen av prosjektet og det å følge opp og dokumentere hvordan prosjektet utvikler seg og eventuelt sette prosjektet inn i faste rammer.

Dette forsøket som gikk over to år er delvis finansiert av avdelingene i form av omprioriteringer innenfor ordinere driftsmidler og delvis finansiert via felles FoU midler. Det ble bevilget 30.000 kr så fremt prosjektet ble forankret i strategisk plan. Disse midlene ble fordelt over to år og har gått med til å dekke faktiske transportutgifter og driftutgifter vedrørende de ulike prosjektene.

Den største utgiften er pedagogisk tid. Samlet sett har nok de som har stått sentralt her brukt tilsammen nærmere 200 timer på å få gjennomført dette prosjektet. Dette er likevel en liten kostnadsinvestering all den tid prosjektet som sådan har vært forankret i de ulike studiene sine studiplaner/fagplaner, og inngått som en naturlig del av tilbudet skolen skal gi.

Vår vurdering er at slike prosjekter lar seg gjennomføre i stor grad med å omprioritere innenfor ordinær drift. Dette gjelder i alle fall om prosjektet skulle settes i gang som et ordinert tiltak. Det økonomiske tilskuddet gjennom FoU-midler er et nødvendig **incitament** for å kunne starte prosjektet. Skal prosjektene dokumenteres og gjøres gjenstand for fagutvikling slik dette prosjektet ble, er det nødvendig med ytterligere midler.

Evaluering av de enkelte delene i prosjektet

Evalueringa er todelt i den forstand at både det pedagogiske og det faglige blir evaluert. Under den pedagogiske evalueringa inngår en evaluering av prosjektets organisering, samarbeidet mellom avdelingene og tilrettelegginga av studiekravene/oppgavene. Den faglige evalueringa tar for seg en evaluering av det faglige utbyttet studentene opplever at prosjektet har gitt dem, samt noen av deres positive opplevelser og frustrasjoner.

Vurdering av prosjektet i forhold til de pedagogiske og faglige målsettingene

Pedagogisk målsetting

- Økt studentaktivitet
- Å benytte de erfaringene, kompetansen og ferdighetene studentene har eller utvikler i løpet av studietiden
- Å arrangere undervisningen på en slik måte at studentene får møteplasser for utveksling av ferdigheter, erfaringer og kompetanse
- Samarbeid på tvers av avdelinger

Faglig målsetting

- Å gi lærerstudentene et innblikk i funksjonshemmedes hverdag og få kjennskap til en av yrkesgruppene som arbeider med å tilrettelegge hverdagen for denne gruppen.
- Å gi vernepleierstudentene mulighet for å hente ut erfaringer lærerstudentene har i å tilrettelegge for aktivitet innenfor kroppsøving og musikk.
- Å klargjøre for studentene at brukerne ikke skal trenes eller behandles, men via sine ønsker få en *opplevelse* innen kroppsøving eller musikk.
- å knytte sammen teori og praksis til et meningsfullt hele
- Å gi studentene positive opplevelser av samarbeidet med brukerne

Pedagogisk målsetting

Økt studentaktivitet

Vi har tro på at læring best skjer gjennom å få muligheten til å gjøre seg erfaringer. Erfaringene kan gjøres i ulike sammenhenger og i ulike kontekster, men ut fra vår tro på at læring er noe vi gjør sammen med andre har det vært viktig å legge opp til læringsarenaer

hvor studentene skulle samhandle med andre. Disse andre har vært medstudenter i eget kull, medstudenter ved annen avdeling, lærere og brukere og hjelpere i praksisfeltet. Vi opplever at dette prosjektet har bidratt til dette, men at erfaringene har vært noe varierte.

Når det gjelder samhandling med medstudenter i eget kull har det vært noe ulik erfaring fra de to årene prosjektet har pågått. Det første året fremsto temadager i musikkaktiviteter som en del av prosjektet og som en viktig del for å gjøre studentene forberedt til det de kunne bidra med i møtet med brukerne, og det var tilnærmet full deltakelse fra studentene her. Andre års gjennomføring ble oppfattet som frivillig i større grad, og det medførte at studentene ikke i samme grad deltok. Det ble dermed ikke den samme opplevelsen av sammenheng for alle studentene.

Samhandlingen på tvers av studiestedene har variert fra meget god i noen av gruppene/koblingene til helt fraværende for andre. Dette begrunnes med at det har vært vanskelig å opprettholde kommunikasjon på grunn av geografisk avstand, ulik oppfatning av engasjement og ambisjon og forskjellig organisering innenfor de ulike studiene. Særlig har noen av studentene fremhevet at det oppleves som vanskelig og "urettferdig" at det ikke stilles samme krav til de ulike på tvers av studiestedene: *"Begge studiene må ha prosjektet som et studiekraft, så det blir like viktig for alle å gjennomføre det."* (evaluering fra vernepleierstudent), og fra en annen: *"Det er vanskelig å få til et konstruktivt samarbeid når forutsetningene ikke er de samme for begge parter"*. For de studentene som har opplevd at dette samarbeidet har gått greit, har det derimot vært opplevd som svært positivt. Og mange av studentene ved vernepleierutdanninga har i evaluering spesielt trukket fram viktigheten av å få bli kjent med andre yrkesgrupper for å bli bedre rustet til et fremtidig tverrfaglig samarbeid. Kritikken fra en del av studentgruppen har derfor gått ut på at de har ønsket større aktivitet på dette området enn det de opplevde at de fikk.

Et hovedproblem begge årene har vært at studentgruppene av studiemessige og administrative årsaker i svært liten grad har hatt overlappende praksisperioder. Musikkstudentene har derfor opplevd at de i sin fireukers praksisperiode har hatt for få møter med brukergruppen. De gir klart uttrykk for at de burde kommet inn tidligere på praksisstedet.

Prosjektet kan likevel synes å ha hatt en positiv effekt på studentaktiviteten i møtet med brukere og hjelpere i praksisfeltet. Det at studentene har hatt som oppdrag å tilrettelegge en aktivitet eller en opplevelse for brukere har de aktivt måttet gått inn i samarbeid med brukere og hjelpere på en litt annen måte enn tidligere. Gjennom dette prosjektet har studentene

uoppfordret måttet by på seg selv, og de rapporterer at de har blitt godt mottatt av praksisfeltet, av både brukere og hjelpere. Når det gjelder studentene fra kroppsøving og musikk har den direkte samhandlingen med brukerne variert. Noen av studentene herfra har gått inn som konsulenter for vernepleierstudentene, mer enn aktive deltakere i aktivitet.

Samlet sett har prosjektet medført økt studentdeltakelse, men i varierende grad for ulike studenter. Det synes som om dersom den samlede aktiviteten skal holde et høyt nivå gjennom hele prosessen, er det viktig at sammenhenger tydeliggjøres, og for vernepleierstudentene bør også forberedelsene og skoleringen i musikk, drama og lignende være obligatorisk for alle studentene. Dette er med på å sikre det felles kunnskapsgrunnlaget og at læringsprosessen blir ivaretatt. Det tilsvarende kan en også si for musikkstudentene. I praksisperioden kunne de fått mer oppfølging fra lærersiden, og de kunne fått oppgaver knyttet til det teoretiske feltet. Viktig med tanke på eventuelle senere prosjekter vil være at de som nevnt også på et langt tidligere stadium, kommer i kontakt med de aktuelle brukerne sammen med vernepleiestudentene, - dersom det er mulig.

Å benytte de erfaringene, kompetansen og ferdighetene studentene har eller utvikler i løpet av studietiden er viktig. Å arrangere undervisningen på en slik måte at studentene får møteplasser for utveksling av ferdigheter, erfaringer og kompetanse, har derfor vært sentrale mål.

Sitathenvisning?

Det har vært et mål for dette prosjektet å skape læringssituasjoner hvor studentene har hatt mulighet for å bevisstgjøre seg sin egen kompetanse og benytte seg av denne. I møtet med studenter fra andre studieretninger har de måttet klargjøre eget kompetansegrunnlag for å kunne meddele andre hva de selv kan bidra med, men også hva de andre kan bidra med av sin kompetanse. Dette opplever studentene som svært positivt og nyttig. For vernepleierstudentene har dette prosjektet startet på høsten første studieår. Det kan oppleves som vanskelig å ha klare oppfatninger om hva vernepleierstudiet innebærer, men samtidig har det gitt studentene en start som har medført at studentene har måttet gå aktivt inn i fagplaner for å kunne kommunisere til andre hvilken kompetanse vernepleieren forventes å ha. På denne måten har bevisstgjøringen omkring egen yrkesidentitet kommet fort i gang. For noen har det nok blitt opplevd som en noe brå start, som gjør at det i etterkant har blitt reflektert over hva som kunne vært gjort annerledes når vernepleierstudentene har tatt imot studenter fra Levanger. Men også i denne refleksjonen ligger det læring og et ønske om å gjøre en enda bedre jobb. Vernepleierstudentene er udelt positive til de oppleggene musikk- og

kroppøvningsstudentene har hatt, og trekker fram både det faglige i selve opplegget, men også viktigheten av å ha kunnskap om hverandres fagfelt:

*...jeg vet jeg har hatt nytte av prosjektet. Jeg fikk mange kreative ideer gjennom opplegget
Levanger-studentene ordnet til oss når vi var på
besøk der, og prøver å se mulighetene over begrensningene vernepleierstudent*

Mange av musikkstudentene var lenge ikke klare over hva deres oppgave i dette prosjektet var. Noe av årsaken til dette var at de til tross for informasjon fra første møte med alle lærerne og vernepleierstudentene tenkte ut fra sine egne erfaringer om hva praksis er. De stilte naturlig – og vel med rette! - spørsmålstegn ved sin egen kompetanse og rolle. De ga klart uttrykk for at deres kompetanse lå i arbeid i skolesektoren, og i arbeid med barn og unge.

Fra lærersiden forsøkte vi å klargjøre at de ikke skulle gå inn i en rolle som musikkterapeuter, noe de selvsagt ikke har forutsetninger for, men delta med den kompetanse i musikk og musikkformidling som de hadde. I tillegg krevdes en åpen innstilling og vilje til å bevege seg ut på dypt vann. Enkelte av dem hadde også en viss erfaring i arbeid med psykisk utviklingshemmede. En studentgruppe i musikk kommenterte samarbeidet slik:

Det har vært en interessant praksis der vi har fått innblikk i hverandres fagområde. Vi har hatt en fint samarbeid, og delt ansvaret slik at alle har bidratt med noe i forhold til planlegging og gjennomføring av aktiviteten. Begge parter har vært åpne for forskjellige forslag og har hele tiden vært fleksible i forhold til hverandre. Vernepleiestudenter har vært de som har måttet "føre an" når det gjelder hvilken aktivitet vi skulle legge opp til, siden det var de som var kjent med brukerne. På grunn av lang avstand ble det vanskelig for MUS å treffe brukerne, så det var kun gjennom informasjon fra VPL at vi fikk dannet oss et bilde av brukergruppen og hvilke ønsker og muligheter de hadde. Ellers er vi svært fornøyd med samarbeidet, tror det var en begivenhet for oss alle, både brukere og studenter.

Samarbeid på tvers av avdelinger.

Det har vært interessant for både studenter og lærere å samarbeide på tvers av avdelinger. Det gjør at vi som lærere vet om hverandre, har lettere for å ta kontakt og fortsette samarbeid i ulike former. Det har vært viktig å øke bevisstheten om hverandres eksistens slik at vi også i framtiden vil kunne ha en lav terskel for å benytte oss av hverandres kunnskap.

Selv i en tid med mobiltelefoner og e-post, er det ingen tvil om at geografisk avstand betyr noe for samarbeid av denne art. Når mennesker skal samarbeide til beste for brukere som har

behov for ulike tjenester er trygghet og nærhet også en viktig faktor for de som skal samarbeide. Studentene har delvis opplevd at lange reiseavstander til praksissteder har vært en hindring, og at til tross for gode intensjoner har kommunikasjon via e-post og mobil ikke vært god nok for å sikre kontinuitet i samarbeidet. Det at studentene har opplevd at studiestedene har hatt ulike krav til deltakelse har også skapt noe frustrasjon i samarbeidet. Mens vernepleiestudentene har hatt klare arbeidskrav knyttet til sin praksis, har musikkstudentene siste år kunne velge om de ville ha sin rapport som et arbeidskrav, og derved gjøre den så kvalitativt god at den kunne legges i mappen ved studiets sluttevaluering, eller om de bare skulle lage en kortfattet praksisrapport på linje med det de ellers var vant til.

Det har ikke blitt kommunisert godt nok at de ulike studentgruppene skulle delta på ulike premisser og at fagenes egenart i denne sammenhengen gjorde at det ikke var forventet at studentene skulle ”gjøre det samme”. Dette er en utfordring som vel også kan sies å gjenspeile utfordringer ved tverrfaglig samarbeid generelt.

Faglig målsetting

- Å gi lærerstudentene et innblikk i funksjonshemmedes hverdag og få kjennskap til en av yrkesgruppene som arbeider med å tilrettelegge hverdagen for denne gruppen.
- Å gi vernepleierstudentene mulighet for å hente ut erfaringer lærerstudentene har i å tilrettelegge for aktivitet innenfor kroppsøving og musikk.
- Å klargjøre for studentene at brukerne ikke skal trenes eller behandles, men via sine ønsker få en *opplevelse* innen kroppsøving eller musikk

Ved første års gjennomføring av prosjektet hadde alle vernepleierstudentene en kobling mot enten studenter fra kroppsøving eller musikk. Selv om det ikke var alle gruppene hvor samarbeidet gikk like enkelt, var det overveiende positive erfaringer. Mest positivt syntes det å være der samarbeidet ble forholdsvis tett, og hvor musikk- eller kroppsøvingsstudenten også fikk kjennskap til bruker og praksisplass. Mange vernepleierstudenter opplevde at de måtte være pådrivere for at samarbeidet skulle fungere, og dersom de ikke fikk snarlig respons på sine henvendelser opplevde de at samarbeidet ble vanskelig ettersom de hadde tidsfrister å forholde seg til, og opplevde stress i forhold til at de samarbeidende studentene ikke ”tok det like alvorlig”. Det kan

synes som om det burde vært klarere rammer for hvordan samarbeidet skulle arte seg, eller en klargjøring av tidsfrister og progresjon.

Ved siste års gjennomføring ble det for få musikkstudenter til å dekke vernepleiers behov, slik at mange vernepleierstudenter ikke fikk samarbeidspartnere. De fikk tilbud om veiledning, men avslø dette, og var skuffet over at prosjektet ikke gikk etter intensjonen fordi de hadde hatt store forventninger til samarbeidet med musikkstudentene.

For de studentene som har hatt samarbeid med musikk- eller kroppsøvingstudenter har i overveiende grad opplevd at det har vært et nyttig og spennende samarbeid rent faglig, men at det organisatorisk har vært noe vanskelig noen ganger. Flere studenter trekker fram at tverrfaglig samarbeid er både nyttig og aktuelt og at dette prosjektet har vært viktig for å sette fokus på denne måten å arbeide på:

Synes tverrfaglig samarbeid er kjempespennende. Det er noe som er veldig aktuelt og blir bare mer aktuelt i yrkeslivet. derfor er det fint om det kan bli lignende prosjekter videre i utdanningen. vernepleierstudent

Å gi studentene positive opplevelser av samarbeidet med brukerne

Noe av den store gevinsten for musikkstudentene har etter rapportene å dømme vært det endelige møtet med brukerne. De har laget samsang- og samspillsekvenser, laget sanghefter, spilt inn cd'er til brukere, arbeidet med lyd, og de har danset og lyttet. De har fulgt mange av de momentene Audun Myskja har i sin Metodebok ved bruk av kjente sanger og melodier. Ei gruppe har også tatt opp video av en tilstelning.

Vi brukte for eksempel nesten halvparten av tida på Åge Aleksandersens "Lys og varme" fordi brukerne ble veldig ivrige på å spille både trommer, piano og rytmeinstrumenter til.

Å se den gleden og entusiasmen hos brukerne da vi musiserte gav oss følelsen av å gjøre noe godt for andre. Det skulle så utrolig lite til for å glede dem. Her har vi alle noe å lære!

Rapport fra musikkgruppe

Å knytte sammen teori og praksis til et meningsfullt hele

Et slik prosjekt gir studentene muligheter for å knytte forbindelseslinjer mellom teori og praksis. Studentene har fått utdelt et kompendium med utvalgt teori innen både musikk, kroppsøving og presentasjon av ulike begrep som *funksjonshemming* og *brukermedvirkning*. Inntrykket er at dette kompendiet har blitt anvendt i ulike sammenhenger og har vært et hjelpemiddel for studentene. Noen studenter uttrykker at det har vært vanskelig å forstå deler av undervisninga knyttet til prosjektet, og her ligger det ytterligere muligheter for å styrke sammenhenger. Studentene er opptatt av brukerorientering og aktivitet og synliggjør i sine refleksjoner evne til å knytte forbindelseslinjer. I evaluering som vernepleierstudenter har gjort trekker mange fram at de ser klare forbindelseslinjer mellom dette prosjektet og de øvrige temaene de er blitt presentert for i første studieår, særlig innenfor brukermedvirkning og kommunikasjon. En vernepleierstudent trekker spesielt fram koblingen mellom teori og praksis i sin evaluering: *”Man får integrere teori og praksis, å se mer hva ting virkelig går ut på. Erfaringene vi har fått kan vi ta med oss som nyttig lærdom videre i utdanningen”*.

Prosjektet dekker på en god måte innholdet delemne 4c Velferdsfag i vernepleiens rammeplan:

Delmenet 4c Velferdsarbeid 12 stp

Delemnet skal gi kompetanse for å tilrettelegge fritids- og kulturaktiviteter og trivselsfremmende tiltak. Utvikling av kompetanse for å arbeide med personlig utfoldelse, individuell ressursutvikling og oppøvelse av sosiale ferdigheter inngår.

Vi opplever også at arbeidet med dette prosjektet på en god måte synliggjør komponentene i samlet profesjonell kompetanse slik vi har beskrevet det tidligere. Studentene får oppøvd sin handlingskompetanse gjennom praktisk gjennomføring av de kulturelle aktivitetene, de har jobbet med teoretiske begrep og hatt fokus på sin personlige kompetanse knyttet til hvordan deres verdier, holdninger og egen person er med på å påvirke den jobben de gjør.

Det som var mest moro etter hva jeg forstod, var å lære seg akkorder på pianoet. Og det å lære seg akkordene i en sang i samråd med lærerstudent. Ekstra artig ble det når vi alle sang denne sangen i fellesskap, og alle fikk vise frem det de hadde lært på hvert sitt instrument.

Rapport fra studentgruppe

En vernepleierstudent oppsummerer hva han/hun ser på som de viktigste intensjonene ved dette prosjektet:

At det skal være et tverrfaglig samarbeid på tvers av utdanninger. At vi skal utnytte hverandres kompetanse. Og at det skal være en positiv opplevelse for en bruker. Hvor bruker kommer skal komme med sine ønsker som vi skal viderefordre til Levanger-studentene, hvor vi videre skal legge opp til et opplegg som bygger på brukermedvirkning.

Prosjektgruppas videre anbefalinger med konsekvenser pedagogisk, faglig og økonomisk

Etter to års gjennomføring av dette prosjektet er det klart at vi har gjort oss mange verdifulle erfaringer som vi kan bygge videre på, men at en videreføring av prosjektet i sin nåværende form ikke er sannsynlig. Ettersom antallet studenter tilknyttet lærerutdanningen varierer er det vanskelig å forutse og planlegg i god tid. Det er for lite forutsigbarhet i rammefaktorene til at prosjektet kan videreføres uten at usikkerhetsfaktorene blir for store. Det er også en tendens til at prosjektet blir knyttet til enkeltpersoner og i mindre grad forankret i organisasjonen, særlig gjelder dette lærerutdanningen, hvor kroppsøvingsseksjonen valgte å trekke seg ut etter 1.års gjennomkjøring, og det er endringer i strukturen ved musikkseksjonen som gjør samarbeidet vanskelig i nåværende form.

Konkrete ønsker fra musikkstudentene med tanke på en videreføring av samarbeidsprosjektet er bl.a. følgende momenter:

- De vil ha mer tid sammen med brukerne. Det handler om å bli bedre kjent med dem, deres forutsetninger, ønsker og mestringsnivå, for i neste omgang å kunne lage bedre og flere samhandlingssituasjoner, altså en bedre utnyttelse av praksisperioden.
- Praksisperiodene til de respektive studentgruppene må koordineres
- Bedre kontakt mellom studentgruppene
- Bedre avklaring av ansvar og oppgaver

Det er verdifullt å samarbeide på tvers av avdelinger og fag. Studentene rapporterer at dette er erfaringer de tar med seg videre og at fokuset på tverrfaglig samarbeid har vært viktig. Dette prosjektet har først og fremst vært en døråpner i forhold til å bli mer oppmerksom på de ressurser vi kan dra nytte av i egen organisasjon, og at det er viktig for å kunne styrke den faglige utviklinga. Så blir utfordringen framover å finne nye former hvor vi kan berike

hverandres fagfelt til beste for studenter og de brukerne våre uteksaminerte lærere og vernepleiere skal betjene.

Litteratur

- Bjørkvoll, Jon-Roar (1998): *Skilpaddens sang* Oslo: Freidig forlag
- Dysthe, O. (2001) Sosiokulturelle teoretiske perspektiv på kunnskap og læring I: *Dialog, samspel og læring* Abstract forlag Oslo
- Grue, Lars (2001): *Motstand og mestring* Oslo: Abstract forlag
- Guldbrandsen, Arild: Erfaringsrom- Refleksjonsrom. Evaluering i skapende yrkesutøvelse i Arneberg, Per og Skare Olav (red.) (2005): *Fleksible vurderingsformer – kontinuerlige prøvelser?* Norgesuniversitetes skriftserie nr. 3
- Festervoll, Åse Vigdis (2001): *Kultur og helse. I samspill for det gode liv* Oslo: Kommuneforlaget
- Hofset, Christina (2000): *Brukermedvirkning i psykiatrien - fra politikk til praksis.* SINTEF rapport
- Jakobsen, D.I. (1993) Hvorfor er samarbeid så vanskelig? Tverretatlig samarbeid i et organisasjonsteoretisk perspektiv. : Repstad, P.: *Dugnadsånd og forsvarsverker. Tverrfaglig samarbeid i teori og praksis.* Oslo:Tano
- Larsen, Erik (1997): Tverrfaglig samarbeid- en nødvendig belastning eller en positiv utfordring? I: Olsen, B.C. Rappana og Bunkholdt, Vigdis (red.) *Barnevernet - mangfold og mening.* Oslo: Tano
- Lauvås, Kirsti og Lauvås, Per (2004): *Tverrfaglig samarbeid – perspektiv og strategi* Oslo: Universitetsforlaget
- Myskja, Audun og Kirkens bymisjon (2005): *Metodebok : systematisk bruk av sang og musikk for ansatte i eldreomsorgen.* Oslo: Kirkens bymisjon
- Myskja, Audun (2003): *Den musiske medisin : lyd og musikk som terapi* Oslo: Cappelen
- Nordisk Forum for Socialpædagoger (2001): *Socialpædagogik og socialpædagogisk praksis i Norden* Socialpædagogernes Landsforbund
- Nygren, Pär (2004): *Handlingskompetanse: om profesjonelle personer* Oslo: Gyldendal Akademisk
- Skau, G.M. (1999) *Gode fagfolk vokser- personlig kompetanse som utfordring* Cappelen Akademiske Forlag Oslo

VEDLEGG 1

Beskrivelse av prosjektets oppbygning og de ulike delene

DEL 1

Allmenlærerstudentene fra Levanger kommer opp til HiNT avdeling helsefag Namsos. Målsettingen med dagen er å gjøre studentene kjent med avdelingen og ikke minst vernepleierstudiet og vernepleierens arbeidsoppgaver.

Organisering:

kl. 10.00 - 11.30 vernepleierstudentene har omvisning og undervisning av lærerstudentene

11.30 - 12.00 lunsj

12.00 - 13.00 felles informasjon fra Olav Duun Vgs og PPT vedrørende tilrettelegging av opplæring for elever ved (AO) Alternativ opplæring

13.15 Gruppene (4 grupper) fordeler seg på disse tilbudene:

MN Vekst AS v/ Janne Pettersen

Solvang dagsenter v/ Torunn

Østre bo- og servicesenter, A-blokka v/ Petter Renbjør

Namsos sansesenter v/ Siri Håpnes

14.30 oppsummering på skolen

Krav til dokumentasjon:

Deltakelse

DEL 2

Namsos-studentenes besøk i Levanger

Vernepleierstudentene drar så til Levanger i 2 sammenhengende dager hvor musikk og kroppsøving er tema. Overnatting skjer på Skallstuggu, og studentene medbringer egen sovepose. Her får studentene ekstra god mulighet for å bli kjent med hverandre og komme igang med planleggingen til det som skal skje over jul, i del 2.

Organisering

On. 24.11

10.30 Ankomst Levanger, Røstad. Samling på rom 2.104 (Nylåna).

11.30 Lunch i kantina

12.00- 15.00 Aktiviteter v/kroppsøvingsstudentene, Løa-

17.00 Avgang fra Røstad til Skallstuggu (ca 30 min) med buss fra Levanger torg.

Det er middag ca. kl. 1900. Programmet for kvelden tar de ulike studentgruppene ansvar for å planlegge!

To. 25.11

08.00 Avgang til Levanger

08.30 Frokost i kantina

10.00 Aktiviteter v/musikkstudentene. Musikksalen.

11.30 Lunch

12.00 Aktiviteter i regi av musikkstudentene forts.fram til 1300.

13.15 Oppsummering. Veien videre?

Krav til dokumentasjon:

Deltakelse

DEL 3

Livsverden og hverdag - om å tilrettelegge for kultur- og friluftaktiviteter for mennesker med psykisk utviklingshemming

Studentgruppene skal planlegge, gjennomføre og dokumentere et praktisk opplegg knyttet til en aktivitet/opplevelse for en bruker eller gruppe brukere i tilknytning til vernepleierstudentenes P1 livsverden og hverdag.

Organisering:

Det lages grupper av studentene fra vernepleien og fra allmennlærerutdanningen. Her er tanken at studenten fra vernepleien sammen med studenten fra allmennlærerutdanningen planlegger en aktivitet for en bruker eller en brukergruppe som vernepleierstudenten har kontakt med via sin praksisperiode P1.

Planleggingen av aktiviteten kan foregå via nettet, telefon eller personlig møter. VPL studenten skal være presis i sin bestilling og formidle hvilke utfordringer de står ovenfor. Studentene skal sammen gjennomføre aktiviteten som skal strekke seg over min 2 timer opp mot en dag, dersom dette er praktisk mulig. Det er viktig at studentene i sin planlegging tar hensyn til og sørger for brukermedvirkning.

Aktiviteten / opplevelsen kan arte seg slik:

- studentene kan sammen med brukerne (og/eller hjelperne) gjennomføre aktiviteter hvor studenter og brukere er aktører
- eller hvor brukerne er aktører
- eller hvor studentene gir brukerne en opplevelse
- eller hvor studentene er med på å tilrettelegge for at brukerne kan få ta del i andre typer kulturaktiviteter

Dette må avgjøres ut fra brukernes ønsker og muligheter.

Den praktiske gjennomføringen planlegges i januar og gjennomføres i februar.

Hensikt/Mål

Målsettingen med del to av prosjektet er at allmennlærerstudentene og vernepleierstudentene sammen skal kunne bruke sine kunnskaper og ferdigheter til å tilrettelegge en aktivitet/oplevelse for en bruker eller gruppe brukere i tilknytning til vernepleierstudentenes P1 livsverden og hverdag. Målsettingen for aktiviteten skal være å frembringe en positiv aktivitet/gi en positiv opplevelse for brukeren eller brukergruppen. Vernepleierstudenten skal på bakgrunn av sin kunnskap om praksisplassen formidle en bestilling til allmennlærerstudenten.

Dokumentasjon

Studentene lager en felles dokumentasjon for

- 1) Gjennomføring av aktiviteten. Denne dokumentasjonen kan være lydbånd, video eller skrevet tekst.
- 2) Videre bør det foreligge en egenrapportering hvor studentene sammen foretar en vurdering av sitt eget opplegg basert på bestilling, planlegging, gjennomføring. Studentene skal også reflektere over det tverrfaglige samarbeide, samt gjøre seg betraktninger rundt hvordan brukermedvirkningen har blitt ivaretatt.
- 3) Hver student skal også gjøre seg noen korte *individuelle* refleksjoner over hvordan prosjektet har blitt opplevd; samarbeidet i gruppa og læringsutbytte.

Dokumentasjonen og egenvurdering utgjør et studiekrav.

For vernepleierstudentene skal prosessen også dokumenteres i form av studentens individuelle loggbokføring som skal vise hvordan studenten tenker om sin utvikling av kunnskap i løpet av perioden; hvordan vurderer studenten sin nye kunnskap i lys av "gammel" kunnskap, studenten loggbokfører episoder som gir ny innsikt, a-ha opplevelser osv. Dette arbeidet kan danne grunnlaget for fremlegget (studiekrav 14) etter praksis.

Kriterier for vurdering:

Studiekraft 1, 2 og 3 skal studentene dokumentere deltakelse for å få arbeidskravene godkjent for samlemappa. Studiekraft 4 skal i tillegg dokumenteres som lydbånd, video eller skrevet tekst.

På bakgrunn av dette vurderes studiekraftene ut fra følgende kriterier:

Gjennom arbeid med disse studiekraftene skal studentene aktivt samarbeide på tvers av fagseksjoner for å tilrettelegge for egen og andres aktivitet. Studentene skal være aktive og deltakende for å tilrettelegge for hverandres læring, og i møtet med praksisfeltet skal de være brukerorienterte i sin tilnæringsmåte. Dette vil si at tilretteleggingen må skje på brukerens premisser. Samtidig skal de tilstrebe seg å vekke interesse og motivasjon hos tjenestemottaker gjennom å kunne tilby kultur- og fritidsaktiviteter som kanskje praksisstedet ikke vanligvis har mulighet for å tilrettelegge for.

Gjennom møter med studenter fra andre fagseksjoner skal studentene også reflektere over andres praksis. Gjennom møter med studenter med andre tradisjoner enn egne, blir det viktig å samtale og reflektere både over egne og andres holdninger og reaksjoner underveis i arbeidet.

Dette på bakgrunn av følgende kriterier: 5 - 6 - 7 - 8 - 11 - 16 - 17 - 18 - 21 - 25 - 26

VEDLEGG 2 (2005/2006)

Oppgavetekst på studiekravet

Studiekrav Del 1: Opplevelse av hverandres fagfelt- seminardager

(For vernepleierstudentene er dette Studiekrav 8a.)

A. Hva er en vernepleier og hva jobber en vernepleier med?

Hensikt/Mål

Allmenlærerstudentene fra Levanger kommer opp til HiNT avdeling helsefag Namsos og vernepleierstudentene informerer studentene fra Levanger. Målsettingen med dagen er å gjøre studentene kjent med avdelingen og ikke minst vernepleierstudiet og vernepleierens arbeidsoppgaver.

Organisering:

Vernepleierstudentene har ansvar for tilrettelegging av dagen

Dokumentasjon:

Deltakelse.

B. Opplevelse av musikk og drama

Hensikt/Mål:

Vernepleierstudentene skal oppleve og erfare uttrykksformer som vektlegger fantasi og skapende virksomhet. De må også kunne tilrettelegge for kulturelle- og fritidsaktiviteter brukerne trives med. Studentene skal bevisstgjøres på egne ressurser i aktivitetssammenheng.

Organisering:

Vernepleierstudentene reiser til Levanger hvor allmenlærerstudentene legger til rette for en dag med ulike opplevelser knyttet til musikk

Musikk og drama studentene står for opplegget denne dagen. Alle studentene ved de tre enhetene deltar.

Dokumentasjon:

Deltakelse

Studiekrav Del 2: Livsverden og hverdag - om å tilrettelegge for kultur- og friluftaktiviteter for mennesker med utviklingshemming

(For vernepleierstudenter er dette studiekraft 8b.)

Oppgave:

Studentgruppene skal planlegge, gjennomføre og dokumentere et praktisk opplegg knyttet til en aktivitet/opplevelse for en bruker eller gruppe brukere i tilknytning til vernepleierstudentenes P1 livsverden og hverdag.

Organisering:

Studentene fra vernepleien og fra allmennlærerutdanningen danner par/grupper. Her er tanken at studenten fra vernepleien sammen med studenten fra allmennlærerutdanningen planlegger en aktivitet for en bruker eller en brukergruppe som vernepleierstudenten har kontakt med via sin praksisperiode P1.

Planleggingen av aktiviteten kan foregå via nettet, telefon eller personlig møter. VPL studenten skal være presis i sin ideskisse og formidle hvilke utfordringer de står ovenfor. Studentene skal sammen gjennomføre aktiviteten som skal strekke seg over min 2 timer opp mot en dag, dersom dette er praktisk mulig. Det er viktig at studentene i sin planlegging tar hensyn til og sørger for brukermedvirkning.

Aktiviteten / opplevelsen kan arte seg slik:

- studentene kan sammen med brukerne (og/eller hjelperne) gjennomføre aktiviteter hvor studenter og brukere er aktører
- eller hvor brukerne er aktører
- eller hvor studentene gir brukerne en opplevelse
- eller hvor studentene er med på å tilrettelegge for at brukerne kan få ta del i andre typer kulturaktiviteter

Dette må avgjøres ut fra brukernes ønsker og muligheter.

Den praktiske gjennomføringen planlegges i januar og gjennomføres i februar.

Hensikt/Mål

Målsettingen med del to av prosjektet er at allmennlærerstudentene og vernepleierstudentene sammen skal kunne bruke sine kunnskaper og ferdigheter til å tilrettelegge en aktivitet/opplevelse for en bruker eller gruppe brukere i tilknytning til vernepleierstudentenes P1 livsverden og hverdag. Målsettingen for aktiviteten skal være å frembringe en positiv aktivitet/gi en positiv opplevelse for brukeren eller brukergruppen. Vernepleierstudenten skal på bakgrunn av sin kunnskap om praksisplassen formidle en ideskisse til allmennlærerstudenten. Denne skissen skal inneholde følgende punkter:

- Målgruppe og type aktivitet disse er interessert i (opplysningene skal ikke være direkte identifiserbare).
- Aktivitet(er)/opplevelse@ vernepleiestudenten kan se for seg og tidsrammer for dette.
- Spørsmål som må avklares for planlegging og gjennomføring.
- Konkret identifisering av hva vernepleiestudenten ser behov for at lærerstudenten bidrar med.

Dokumentasjon

Studentene lager en felles dokumentasjon for

- 1) Gjennomføring av aktiviteten. Denne dokumentasjonen kan være lydbånd, video eller skrevet tekst.
- 2) Egenrapportering hvor studentene sammen foretar en vurdering av sitt eget opplegg basert på ideskisse, planlegging, gjennomføring. Studentene skal også reflektere over det tverrfaglige samarbeide, samt gjøre seg betraktninger rundt hvordan brukermedvirkningen har blitt ivaretatt.
- 3) Hver student skal også gjøre seg noen korte *individuelle* refleksjoner over hvordan prosjektet har blitt opplevd; samarbeidet i gruppa og læringsutbytte.

Dokumentasjonen og egenvurdering utgjør studiekraft del 2.

For vernepleierstudentene skal prosessen også dokumenteres i form av studentens individuelle loggbokføring som skal vise hvordan studenten tenker om sin utvikling av kunnskap i løpet av perioden; hvordan vurderer studenten sin nye kunnskap i lys av "gammel" kunnskap, studenten loggbokfører episoder som gir ny innsikt, a-ha opplevelser osv. Dette arbeidet kan danne grunnlaget for fremlegget (studiekraft 14) etter praksis.

Kriterier for vurdering:

For studiekravets del 1 skal studentene dokumentere deltakelse for å få arbeidskravene godkjent for samlemappa. Studiekravet del 2 skal i tillegg dokumenteres som lydbånd, video eller skrevet tekst.

På bakgrunn av dette vurderes studiekravene ut fra følgende kriterier:

Gjennom arbeid med disse studiekravene skal studentene aktivt samarbeide på tvers av fagseksjoner for å tilrettelegge for egen og andres aktivitet. Studentene skal være aktive og deltakende for å tilrettelegge for hverandres læring, og i møtet med praksisfeltet skal de være brukerorienterte i sin tilnæringsmåte. Dette vil si at tilretteleggingen må skje på brukerens premisser. Samtidig skal de tilstrebe seg å vekke interesse og motivasjon hos tjenestemottaker gjennom å kunne tilby kultur- og fritidsaktiviteter som kanskje praksisstedet ikke vanligvis har mulighet for å tilrettelegge for.

Gjennom møter med studenter fra andre fagseksjoner skal studentene også reflektere over andres praksis. Gjennom møter med studenter med andre tradisjoner enn egne, blir det viktig å samtale og reflektere både over egne og andres holdninger og reaksjoner underveis i arbeidet.

Dette på bakgrunn av følgende kriterier:

5. Viser evne til systematisk og målrettet arbeid
6. Vekker interesse og motivasjon hos tjenestemottaker
7. Kan reflektere over egne holdninger og reaksjoner
8. Kan reflektere over andres holdninger og reaksjoner
11. Reflekterer over andre praksis
16. Viser evne til samarbeid
17. Er kreativ og skapende
18. Er aktiv og deltakende
21. Viser forståelse for ulike innfallsvinkler
25. Er brukerorientert i sin tilnæringsmåte
26. Reflekterer over egen praksis